

ANUL V. FASC. 17.

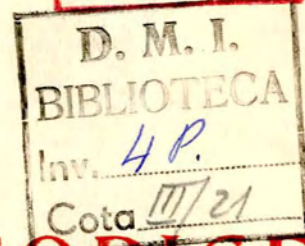
IANUARIE-MARTIE 1912.

34

BULETINUL

COMISIUNII

MONUMENTELOR ISTORICE

PUBLIKAȚIUNE TRIMESTRIALĂ

IN

EDITURA ADMINISTRAȚIEI CASEI BISERICII

BUCUREȘTI

TIPOGRAFIA „GUTENBERG” JOSEPH GÖBL S-sori.

20. — STRADA DOAMNEI. — 20.

<http://patrimoniul.gov.ro>

CUPRINSUL

TEXT

	Pag.
Ruinele bizantine din Messembria, de G. BALȘ și N. GHIKA-BUDEȘTI	1
Cercetări istorice cu privire la meșterii bisericilor moldovene din sec. XVI, de ALEX. LĂPĂDATU	23
Schitul Fedeleșcioiu, de N. IORGA	30
Bibliografie : Gabriel Millet, Portraits byzantins, de I. KALINDERU	36
Raport general al Comisiunii Monumentelor Istorice pe 1911	39
Anexe la Raportul general : memorii, de N. GHIKA-BUDEȘTI, I. D. TRAJANESCU și GH. LUPU	43

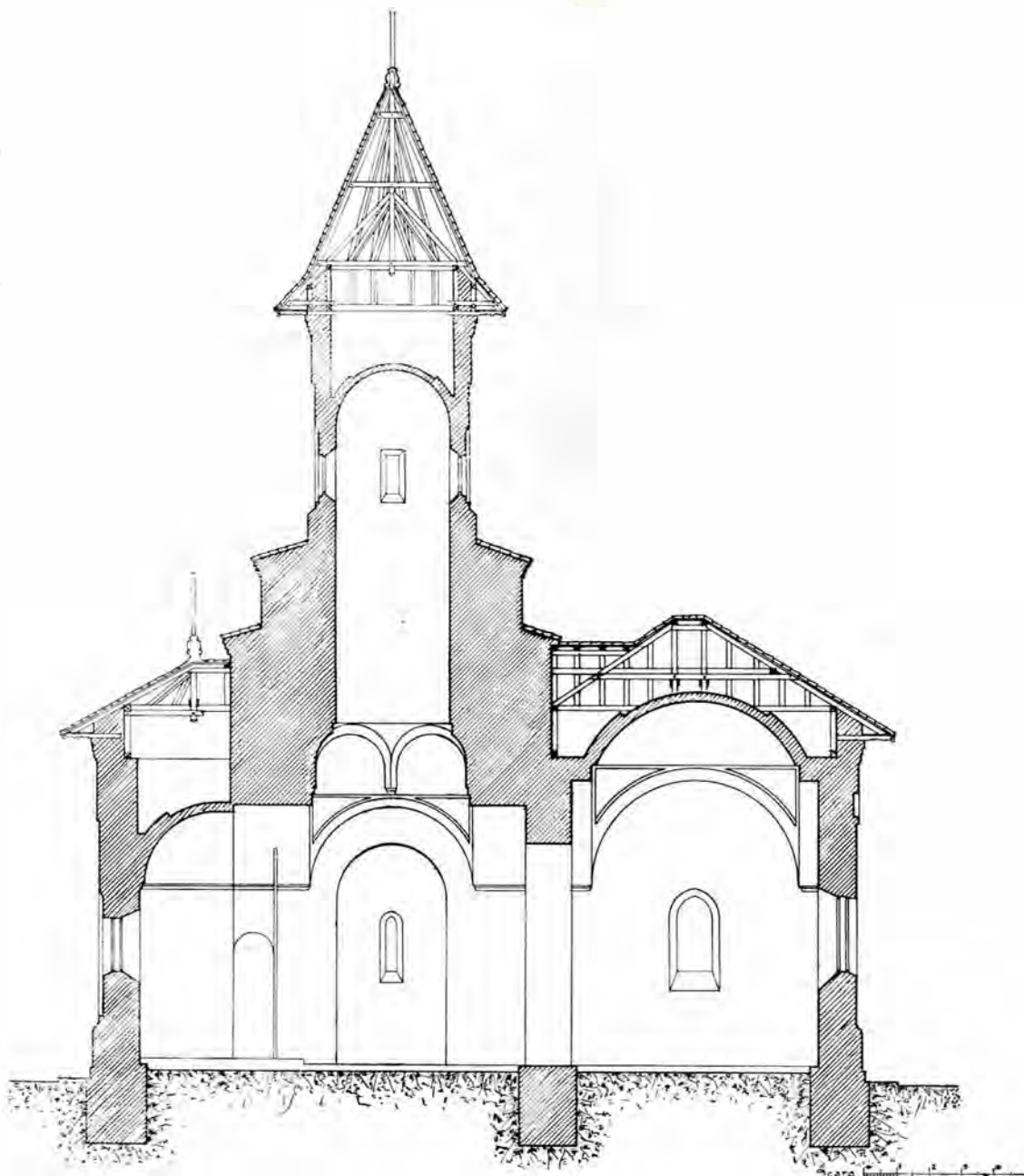
ILUSTRĂȚII

	Pag.		Pag.
1. Vedere a Messembriei	1	23. Turnul mănăstirii Sf. Benedict din Galata	16
2. Vedere a Messembriei	1	24. Planul bisericii Pantocratorului	16
3. O vedere din Messembria	2	25. Biserica Pantocratorului Vedere spre absidă	17
4. Vedere a bisericii Sf. Dumitru din Târnova	2	26. Biserica Pantocratorului Vedere spre miază noapte	18
5. Vedere a bisericii Sf. Ion Aliturghitos (după Hommage de Hell)	4	27. Biserica Pantocratorului Vedere spre apus	19
6. Detalii de la biserica Sf. Ion Aliturghitos (după Hommage de Hell)	5	28. Planul clopotniței, vedere a bolților și profil de consolă de la bis. Sf. Ion Aliturghitos	19
7. Planul Mitropoliei vechi	6	29. Biserica Sf. Arhangheli	20
8. Vedere a Mitropoliei vechi	6	30. Planul bisericii Sf. Arhangheli	20
9. Planul Mitropoliei noi	7	31. Biserica Sf. Arhangheli. Detaliu din fațadă	20
10. Vedere a Mitropoliei noi	7	32. Planul bisericii Sf. Paraschiva	21
11. Mitropolia nouă. Vedere spre absidă	8	33. Biserica Sf. Paraschiva. Fațada	21
12. Planul bisericii Sf. Ion	9	34. Turla bisericii Pantocratorului	22
13. Biserica Sf. Ion. Vedere spre altar	9		
14. Biserica Sf. Ion. Vedere spre apus	10	1. Vedere generală a schitului Fedeleșcioiu	30
15. Planul bisericii Sf. Ion Aliturghitos	10	2. Biserica schitului	30
16. Biserica Sf. Ion Aliturghitos. Vedere generală	11	3. Portalul și ușa bisericii	31
17. Biserica Sf. Ion Aliturghitos. Vedere spre absidă	11	4. Vedere exterioară a schitului	32
18. Biserica Sf. Ion Aliturghitos. Vedere spre apus	12	5. Rămășițele caselor domnești	32
19. Biserica Sf. Ion Aliturghitos. Detaliu din fațadă	13	6. Portretele ctitorilor schitului Fedeleșcioiu	33
20. Biserica Sf. Ion Aliturghitos. Detaliu din fațadă	14	7. Ușile împărătești dela tâmpla bisericii	34
21. Decorații de teracotă la bis. Sf. Ion Aliturghitos	14	8. Stema familiei Ghica	34
22. Vedere a Palatului Tekfur Serai	15	9. Panouri dela strana arhierască	34
		10. Paftale dela Fedeleșcioiu	35

2. Descriere.

Biserica Sf. Gheorghe din Botoșani se poate considera ca un tip foarte răspândit la bisericile de stil moldovenesc din secolul al XVI-lea. Ea pre-

lași, Precista din Bacău, însă fără cărămizile și teracotele smălțuite ale acestora și cu pietrăria cioplită lucrată mai simplu. Prototipul tuturor acestor biserici este Sf. Ioan din Siret.

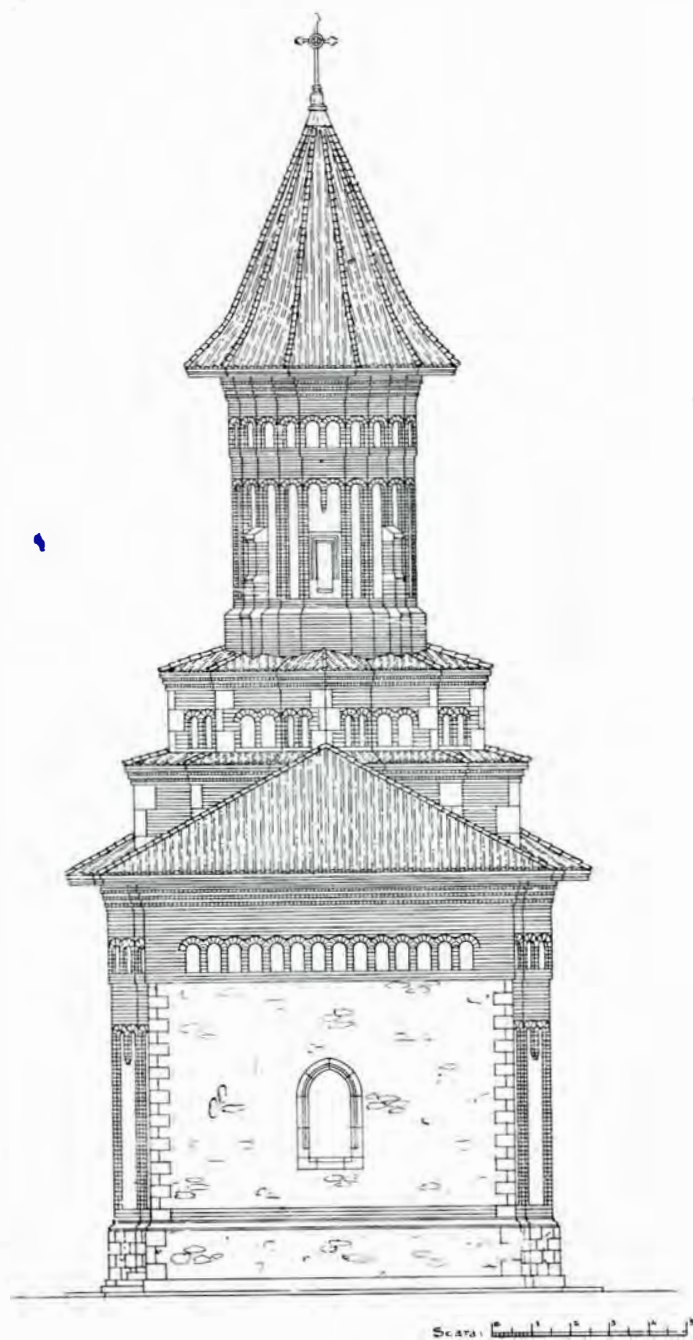
12. Biserica Sf. Gheorghe-Botoșani.
— Secțiune prin axa longitudinală —

zintă aceleași caractere ca bisericile din timpul lui Ștefan-cel-Mare, însă cu materiale și mijloace mai simple. Se aseamănă cu bis. Păpăuți, Sf. Nicolae din Dorohoi, Sf. Gheorghe din Țârlău, Sf. Nicolae Domnesc din

Ele constau, în linii generale, din un naos, cu planul în formă de treflă (cu altar și sânnuri semi-rotunde în interior și poligonale în exterior); peste naos se ridică turla unică, pe cunoscutul sistem de bolți, care constă din

patru arcuri diagonale, răzimate pe cheile celor patru arcuri ce se răzică pe colțurile naosului. Se știe că acest sistem de construcție este

În exterior caracterele acestor biserici sunt: proporția potrivită între masa cubică a pronaosului și naosul înălțat prin suprapunerea turlei; înăl-

13. Biserica Sf. Gheorghe-Botoșani.
— Vedere din față —

exclusiv moldovenesc.

Pronaosul este patrat, mai larg ca naosul și acoperit cu o calotă sferică; aceste biserici n'au pridvor; câte odată el li s'a adăugat în urmă.

țimea relativ mare a corpului bisericii până la cornișe; bogata decorație a fațadelor, obținută prin cărămizi câte odată smălțuite și discuri de teracotă colorată. Fațadele altarului, ale sânu-

rilor și ale turlei sunt decorate în întregime până la soclu cu firide, arcaturi de diferite forme și filare verticale pe muchile poligoanelor. Aceasta în opoziție cu fațadele pronaosului, unde decorația se mărginește de obicei la partea superioară. Ferestrele altarului și ale sânuirilor sunt mici și dreptunghiulare, acele ale pronaosului din contră mari și ogivale, câte odată decorate cu bogate rozace gotice.

Turla poligonală, în genere luminată prin patru ferestre mici la partea ei inferioară și cu patru contraforți pe diagonală. Bazele turlei sunt com-

puse din două părți suprapuse, cea de jos patrată, cea de sus poligonală și stelată; altădată amândouă stelate. Aceste biserici au câte odată patru contraforți exteriori, așezați într-o parte și alta a sânuirilor, altădată numai doi la altar și unul mic sub fereastra altarului, în axul bisericii.

Cu toate că aceste biserici au caractere comune atât de accentuate, totuși diferențele dintre ele sunt multe: fiecare își are aspectul ei particular, forme și dispozițiuni variate, cari toate ne arată cu ce măiestrie știa meșterii de atunci să mănuească arta lor ¹⁾.

N. GHIKA-BUDEȘTI

¹⁾ Pentru lucrările de restaurare, a se vedea memoriul publicat în acest Buletin, fasc precedent, ca

anexă la Raportul general cu privire la lucrările Comisiunii Monumentelor Istorice în 1911.